

УДК 338.516.46 : 696.1

Л.П.ШАПОВАЛ

Кременчуцький державний політехнічний університет

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА

Розглядаються основні напрями удосконалення тарифного регулювання водопровідно-каналізаційного господарства. Пропонується методика розрахунку двокомпонентного тарифу на послуги водопостачання та водовідведення на прикладі КП “Кременчукводоканал”.

Успішність реформування житлово-комунального комплексу України, передбаченого Законом України “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2005 роки”, знаходиться в прямій залежності від ефективності тарифного регулювання об’єктів комунального господарства.

Важливим аспектом при розгляді проблем тарифного регулювання є те, що за характером своєї діяльності значна частина підприємств комунального господарства відноситься до категорії природних монополій, яка регламентується Законом України “Про природні монополії” [1]. Такими природними монополіями є також водопровідно-каналізаційні господарства. Виходячи з цього, найбільш актуальною задачею в умовах реформування галузі постає розробка таких підходів до вирішення питання про встановлення тарифів на водопостачання та водовідведення, які забезпечили б економічну зацікавленість суб’єктів господарювання одночасно з підвищенням ефективності господарської діяльності.

У рамках реформування житлово-комунального господарства Уряд України вперше спробував відійти у водопровідно-каналізаційному господарстві від методу встановлення граничного рівня рентабельності, а саме традиційного методу регулювання “витрати плюс”.

Історично склалося, що країни СНД в усіх сферах діяльності природних монополістів застосовують метод регулювання шляхом встановлення норми рентабельності (“витрати плюс”), розраховуючи прибуток від суми витрат. Цей підхід до регулювання тарифів є “спадщиною” радянських часів, коли держава була єдиним власником активів природних монополістів і послуги для населення були дотаційними більше, ніж на 90% [2].

Міжнародний досвід свідчить про можливість створення стимулів для досягнення економічної ефективності суб’єктами природних монополій шляхом запровадження методів “заохочувального регулю-

вання”. Одним з таких методів є метод встановлення граничного рівня цін на період від 3 до 5 років. Його мета – в процесі формування тарифів послабити залежність між тарифом, що встановлюється, і величиною витрат підприємства, які є основою формування тарифів при традиційному методі регулювання “витрати плюс”.

На сьогодні в Україні методи “заохочувального регулювання” тарифів не знайшли належного практичного втілення, незважаючи на те, що у “Порядку формування тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення” [3] задекларовано можливість застосування методу встановлення граничного рівня ціни. Причиною цього є, насамперед, те, що досі не визначено формулу, за якою встановлювався би граничний рівень цін.

Таким чином, відсутність в Україні єдиного ефективного механізму визначення тарифів щодо водопостачання та водовідведення на основі методу “заохочувального регулювання” передбачає його науковий аналіз на загальноосвітньому рівні з подальшим впровадженням в регіонах і містах країни, зокрема в м.Кременчуці.

Проблеми тарифного регулювання водопровідно-каналізаційного господарства в умовах реформування галузі знайшли своє відображення у наукових роботах багатьох вчених-економістів: О.Димченко, Т.Юр’євої, Г.Онищука, В.Ніколаєва, Н.Журби [4-8] та ін. При цьому питання тарифного регулювання розглядалися та вирішувалися на загальноекономічному рівні регулювання житлово-комунального господарства.

Виходячи з того, що водопровідно-каналізаційне господарство є однією з базових основ функціонування комунального господарства і його існування обов’язкове навіть при нерентабельній роботі, необхідні нові підходи щодо встановлення тарифів на послуги водопостачання та водовідведення, з точки зору гарантованого фінансового забезпечення діяльності підприємства.

Мета статті полягає в тому, що автором розроблені методичні підходи щодо розрахунку двокомпонентного тарифу на послуги водопостачання та водовідведення на прикладі КП “Кременчукводоканал” з урахуванням особливостей механізму функціонування комунальних підприємств в регіонах України.

За основу розробки двокомпонентного тарифу було взято принципи методологічного забезпечення розрахунків двокомпонентного тарифу, які вперше були наведені В.Гордєєв-Гавриковим, А.Єрмішиним в методиці “Формування тарифів на водопостачання та водовідведення” [9]. Ці показники адаптовані автором з метою використання у

запропонованому нижче дослідженні відповідно до специфіки водопровідно-каналізаційного господарства м.Кременчука.

При цьому враховується міжнародний досвід щодо регулювання тарифів шляхом запровадження методу встановлення граничного рівня цін [10]. У даному разі передбачається, що орган, уповноважений здійснювати регулювання тарифів, встановлює на кожен період дії тарифів (3-5 років) цінову межу. Протягом цього періоду він не вимагає від підприємства перерахунку тарифу відповідно до динаміки величини витрат. Але щороку затверджений тариф коригується на індекс цін та показник ефективності галузі. Величини окремих складових тарифів – витрат діяльності та прибутку – переглядаються лише після закінчення терміну дії граничного тарифу.

Граничний тариф для кожного року (P_{it}) встановлюється, виходячи з тарифу, що діяв у попередньому році (P_{it-1}). Останній при цьому коригується з урахуванням індексу споживчих цін (RPI) та за мінусом фактора ефективності (X_i), значення якого встановлюється регулятивним органом. Розмір граничного тарифу може також коригуватися на фактор (Z_i), завдяки чому вдається врахувати непередбачені обставини або події, які не залежать від підприємства: законодавчі, юридичні, екологічні тощо, та можуть вплинути на розмір його витрат у плановому періоді. Таким чином, на кожен рік дії тарифу (окрім першого року) розмір тарифу визначається за формулою:

$$P_{it} = P_{it-1}(1 + RPI - X_i \pm Z_i), \quad (1)$$

де $(1 + RPI - X_i \pm Z_i)$ – коефіцієнт цінової межі.

У світовій практиці господарювання найбільш цей метод використовують з метою регулювання саме суб'єктів природних монополій, що діють на основі приватної власності, або частка приватної власності забезпечує приватним власникам право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

Регулювання суб'єктів, що діють на основі державної або комунальної форми власності, переважно відбувається шляхом застосування методу встановлення нормативів рентабельності. В Україні використання цього методу історично передбачає встановлення нормативів рентабельності до економічно обґрунтованих витрат на виробництво та реалізацію послуг. Це створює необхідність здійснення постійного контролю регуляторного органу за рівнем витрат підприємства, аналізувати його фінансову звітність, практику ведення бухгалтерського обліку, визначати доцільність прийняття тих чи інших технічних рі-

шень.

При цьому застосування в Україні методу “заохочувального регулювання” встановлення граничного рівня цін має свої недоліки, зокрема, не розроблено методичні підходи до визначення основних елементів цієї формули: показників інфляції, ефективності діяльності (X_i) та дії зовнішніх факторів (Z_i).

Елементи “заохочувального регулювання” цін суб’єктів природних монополій доцільно розглянути також з точки зору національного досвіду. Варто звернути увагу на появу в Україні елементів “заохочувального регулювання” – тарифів у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. Зокрема, регуляторний орган створює стимул для зменшення частки тих чи інших витрат у складі тарифу через затвердження питомих витрат ресурсів у складі базового тарифу та запровадження механізму періодичного коригування частки витрат відповідних ресурсів на фактичний рівень зміни ціни ресурсу. Формула коригування тарифів має наступний вигляд:

$$T_k = T_{\phi} \left(1 + E_n \frac{T_{ef} - T_{e\phi}}{T_{e\phi}} + Z_n \frac{Z_{\phi} - Z_{\phi}}{Z_{\phi}} + A_n \frac{A_{\phi} - A_{\phi}}{A_{\phi}} \right), \quad (2)$$

де T_k – скоригований тариф; T_{ϕ} – базовий тариф; E_n – питома вага витрат на електроенергію в структурі базового тарифу; T_{ef} – тариф на електроенергію на момент встановлення базового тарифу; $T_{e\phi}$ – тариф на електроенергію на момент коригування базового тарифу; Z_n – питома вага витрат на заробітну плату в структурі базового тарифу; Z_{ϕ} – мінімальна заробітна плата за останній місяць; Z_{ϕ} – мінімальна заробітна плата на момент встановлення базового тарифу; A_n – питома вага амортизаційних відрахувань у структурі базового тарифу; A_{ϕ} – фактичні амортизаційні відрахування за останній місяць; A_{ϕ} – амортизаційні відрахування на момент встановлення базового тарифу [11].

Механізм коригування тарифів передбачає застосування індексу зміни ціни ресурсу до закріпленої частки витрат ресурсів у структурі тарифу. При цьому практика коригування тарифів свідчить про те, що формула коригування, яку сьогодні застосовують у містах, є відмінною від тієї, що передбачена в п.12 “Порядку формування тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення” [3]. Крім

того механізм коригування витрат застосовується як альтернатива перегляду тарифів. Це пояснюється тим, що коригування витрат відбувається відповідно до структури витрат у тарифі, що не переглядався протягом 3-4 років. Тобто регуляторні органи не визначають період дії тарифів, що не дає гарантій суб'єктам господарювання щодо можливості використання накопичених коштів при досягненні економії ресурсів.

Розглянувши міжнародний та національний досвід запровадження методів “заохочувального регулювання” тарифів, правомірно стверджувати, що необхідною умовою розвитку “заохочувального регулювання” тарифів є удосконалення формули визначення тарифів, складових коефіцієнта цінової межі та розроблення методик щодо їх застосування при регулюванні. При цьому умовою удосконалення системи тарифного регулювання має бути визначення стимулів з метою досягнення економічної ефективності суб'єктами господарювання, незалежно від того, на основі якої форми власності діють ці підприємства і якою є мета їхньої діяльності.

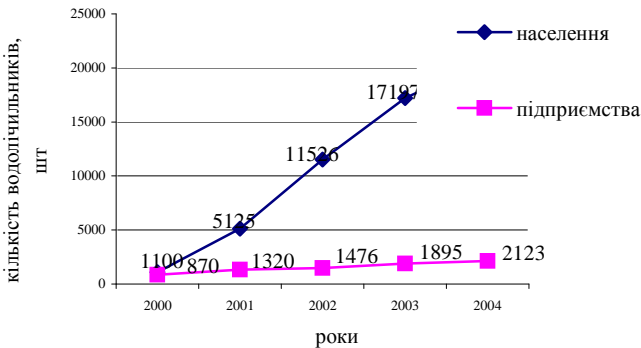
Використання двокомпонентного тарифу на послуги підприємства водопровідно-каналізаційного господарства м.Кременчука, з одного боку, дозволить привести структуру тарифу у відповідність із структурою витрат і підвищити фінансову стійкість підприємства, а з іншого – забезпечити інтереси споживачів, які вносять абонентну плату за доступ до мереж і плату по тарифу за той обсяг продукції, котрий реально їм споживається. Крім того, введення двокомпонентного тарифу стимулює споживачів до встановлення приладів обліку спожитої води і економному її використанню.

Існуючі норми споживання послуг водопостачальних підприємств, у відповідності з якими здійснюється їх оплата населенням при відсутності приладів обліку споживання, як правило, завищені, тому дозволяють забезпечити покриття витрат навіть при низьких тарифах. Оплата спожитих послуг по фактичному споживанню призводить до значного скорочення платежів. Тобто типовою стає ситуація, коли споживачі, які не мають квартирних приладів обліку і які сплачують послуги за нормативами, фактично субсидують споживачів, які мають прилади обліку, а також сплачують всі непланові витрати водоканалів.

За даними КП “Кременчукводоканал”, останнім часом різко активізувався процес установки приладів обліку в житловому секторі (ри-сунк).

Масовий перехід населення на оплату послуг водопостачання при існуючих тарифах одразу ж привів до різкого падіння доходів підприємства. Це пояснюється тим, що платежі за фактично спожиті послуги

перестали покривати постійні витрати. При розрахунку середнього тарифу на наступний період витрати підприємства будуть розподілятися на менший обсяг корисного відпуску води і значне підвищення тарифу буде неможливо уникнути. Це, в свою чергу, позначиться знову на споживачах, які не встановили прилади квартирного обліку, і підвищить рівень їхніх неплатежів. Як наслідок, підвищення тарифів при оплаті за фактом споживання стимулює більш раціональну ресурсозберігаючу поведінку споживачів, скорочення споживання і, відповідно, плати за спожиті послуги. В результаті підприємство знову виявляється у стані фінансової нестійкості, адже постійні витрати необхідно здійснювати незалежно від обсягу фактичного споживання та рівня платежів.

Динаміка зростання кількості вододільників, що знаходяться на обліку КП "Кременчукводоканал"

Виходячи з цього, виявляється доцільним використання двокомпонентного тарифу, який передбачає оплату комунальних послуг двома компонентами: один компонент тарифу постійний, не залежить від об'єму спожитої води, а другий – змінний.

Постійна частина тарифу (*абонентна плата*) – це плата за доступ до мереж, котра повинна розраховуватися на основі постійних витрат підприємства, тобто фінансових потреб на підтримку потужностей у задовільному стані (витрат на ремонт, технічне обслуговування, капіталовкладень в модернізацію і реконструкцію основних фондів). Змінна частина – *плата за фактичне споживання води*, котра розраховується на основі суми змінних витрат підприємства, тобто витрат, які залежать від обсягу послуг, які пропонуються.

На основі загальнооекономічного підходу щодо двокомпонентної

методики розрахунку тарифів, обґрунтовано та розроблено методичний підхід щодо розрахунку тарифів з водопостачання та водовідведення на КП “Кременчукводоканал”.

Абонентна плата розраховується на розрахунковий період і сплачується рівними частками щомісяця. Тариф за доступ до мереж (абонентна плата) населення розраховується за формулою

$$T_n = \frac{12 \times B_n}{H}, \quad (3)$$

де T_n – тариф (в грн.) за доступ до мереж протягом розрахункового періоду 1-ї групи* споживачів на одного споживача; B_n – економічно обґрунтовані постійні витрати за рік, які розподіляються на споживачів 1-ї групи; H – кількість абонентів (домогосподарств).

Принциповою основою при розрахунку абонентної плати для населення є база розподілу постійних витрат. По-перше, ці витрати, розраховані в цілому по підприємству, розподіляються між трьома групами споживачів пропорційно планової корисної відпустки води чи прийому стоків по різних групах споживачів на розрахунковий період. По-друге, постійні витрати, які відносяться на споживачів 1-ї групи, розподіляються по кількості абонентів, тобто домогосподарств. Таким чином, абонентна плата не залежить від кількості членів родини, площі приміщення, діаметра перетину водопровідної труби і інших параметрів. Такий підхід є найбільш справедливим як з точки зору обліку абонентів, так і з позиції формування їх стимулів.

Тариф за одиницю спожитих послуг розраховується на основі змінних витрат підприємства з урахуванням необхідного рівня рентабельності за формулою

$$T_3 = \frac{B_3 + \Pi}{O}, \quad (4)$$

де T_3 – тариф в гривнях за 1м³ води (стоків); B_3 – економічно обґрунтовані змінні витрати на 1м³ води (стоків); O – планова корисна від-

*

I група – населення, що мешкає в житлових будинках та інших жилих приміщеннях, незалежно від форм власності цих будинків та приміщень;

II група – гуртожитки УТОГ і УТОС, гуртожитки учбових закладів, підприємств, організацій, установи кримінальної системи Державного департаменту України з питань виконання покарань, пральні та лазні комунальної форми власності;

III група – всі інші споживачі, крім I-ї та II-ї груп [12].

пустка води (в м³) для 1-ї групи споживачів; Π – прибуток на 1м³ води (стоків) з урахуванням рентабельності змінних витрат.

Доходи, отримані підприємством по 1-й групі споживачів, розраховують за формулою

$$D = (T_z \times O) + (T_n \times H \times 12), \quad (5)$$

де D – доходи по 1-й групі споживачів.

Слід зазначити, що запропонована методика передбачає використання двокомпонентного тарифу на послуги водопостачання та водовідведення тільки для споживачів 1-ї групи, тобто населення. Це пояснюється тим, що населення є головним боржником підприємства (табл.1), а також враховується факт масового переходу населення на оплату послуг за приладами обліку. Для всіх інших груп споживачів тариф розраховується відповідно до “Порядку формування тарифів на послуги водопостачання та водовідведення” [3].

Таблиця 1 – Заборгованість споживачів перед КП “Кременчукводоканал”

(тис. грн.)

Роки Групи споживачів	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Бюджетні установи	2584,2	2623,4	952,6	2492,5	900,2	663,9	303,9
Підприємства	7609,1	9901,4	7568,4	7123,6	735,6	633,6	622,3
Населення	3834,2	2832,0	3661,9	5087,1	5556,9	6703,8	7181,9
Всього	14027,6	15356,8	12183,3	14703,2	7192,7	8101,3	8108,1

Відповідно до методики розрахунку двокомпонентного тарифу, що пропонується, структуру тарифу необхідно привести у відповідність зі структурою витрат комунального підприємства. При цьому всі планові витрати операційної діяльності КП “Кременчукводоканал” необхідно розподілити на постійні і змінні. Постійні витрати не залежать від обсягу виробленої продукції, до яких належать витрати на підтримку водопровідних мереж у робочому стані, ремонт, витрати на управління та обслуговування виробництва, витрати на збут продукції. Змінні витрати, навпаки, зростають чи зменшуються зі зміною обсягу відпущеної води: витрати на хімічні реактиви, електроенергію, оплату праці основних робітників.

Специфіка діяльності водопостачального підприємства, а саме КП “Кременчукводоканал” складається у тому, що доля постійних витрат у загальній структурі витрат складає 42, а змінних – 58%. У випадку навіть незначного скорочення споживання і, відповідно, оплати спожитих послуг підприємство виявляється у стані фінансової нестійкості,

адже постійні витрати необхідно здійснювати.

Відповідно до методики, базою розподілу витрат між групами споживачів є обсяг реалізації послуг. При цьому обсяг водопостачання населення складає 76% від загального об'єму реалізації води. Послуги водовідведення, які надаються населенню складають 75% від загально-го обсягу.

Виходячи з цього, визначається розмір змінних та постійних витрат, які йдуть на виконання послуг населенню м.Кременчука (табл.2).

Таблиця 2 – Розміри постійних та змінних витрат для населення м. Кременчука

Витрати	Одиниця виміру	Водопостачання	Водовідведення
Змінні	тис. грн.	6998,0	5888,0
Постійні	тис. грн.	4617,0	4573,0

Враховуючи специфіку роботи підприємства, буде доцільним розраховувати двокомпонентний тариф для 1-ї групи споживачів, розмежовуючи послуги водопостачання та послуги водовідведення. При використанні нової методики розрахунку двокомпонентного тарифу для населення за послуги водопостачання та водовідведення по КП “Кременчукводоканал” отримано розрахунок тарифу за доступ до мереж (T_n) та тариф за одиницю спожитих послуг (T_z) (табл.3.).

Таблиця 3 – Складові частини двокомпонентних тарифів на послуги водопостачання та водовідведення, які надаються населенню КП “Кременчукводоканал”

Компоненти тарифу	Водопостачання		Водовідведення	
	грн. (без ПДВ)	грн. (з ПДВ)	грн. (без ПДВ)	грн. (з ПДВ)
Тариф за доступ до мереж (T_n)	4,37	5,24	4,77	5,72
Тариф за одиницю спожитих послуг (T_z)	0,378	0,45	0,343	0,41

Проведення даних розрахунків на підприємстві дозволить проаналізувати результати впровадження двокомпонентного тарифу на КП “Кременчукводоканал”.

Розглянемо вплив введення двокомпонентних тарифів на розмір оплати населенням послуг водопостачання та водовідведення залежно від кількості членів родини, які мешкають в квартирі.

На КП “Кременчукводоканал” для населення станом на вересень 2005 р. діють тарифи на послуги водопостачання – 0,75 грн. за 1 м^3 (T_g), на послуги водовідведення – 0,73 грн. за 1 м^3 (T_k) з урахуванням ПДВ [13]. Місячна норма споживання води складає $10,5\text{ м}^3$ на одного мешканця (N). У відповідності з цим порівнюємо розмір плати населенням послуг водопостачання та водовідведення при існуючій мето-

диці розрахунків тарифів на підприємстві та запропонованою методикою (табл.4).

Таблиця 4 – Порівняльна характеристика розрахунку тарифів по КП „Кременчукводоканал”

Кількість мешканців	Діюча методика, грн.			Запропонована методика, грн.		
	вода $C_{\text{в}}=T_{\text{в}} \cdot N \cdot K$	каналізація $C_{\text{к}}=T_{\text{к}} \cdot N \cdot K$	всього $C_{\text{о}}=C_{\text{в}}+C_{\text{к}}$	вода $C_{\text{в}}=T_{\text{пв}}+T_{\text{зв}} \cdot N \cdot K$	каналізація $C_{\text{к}}=T_{\text{пк}}+T_{\text{зк}} \cdot N \cdot K$	всього $C_{\text{о}}=C_{\text{в}}+C_{\text{к}}$
1	7,87	7,67	15,54	9,97	10,03	20,00
2	15,75	15,33	31,08	14,65	14,33	28,98
3	23,63	22,99	46,62	18,42	18,64	37,06
4	31,50	30,66	62,16	24,14	22,94	47,08

Як видно з цієї таблиці, при застосуванні двокомпонентного тарифу часткове збільшення оплати послуг водопостачання та водовідведення спостерігається тільки в абонентів, у приміщенні яких мешкає одна людина. При збільшенні кількості мешканців оплата за послуги за двокомпонентним тарифом зменшується тим більше, чим більше членів родини, що покращує родинний бюджет.

Позитивним результатом застосування двокомпонентного тарифу на КП “Кременчукводоканал” є збереження фінансової стійкості підприємства при зниженні обсягів реалізації послуг внаслідок переходу населення на оплату по приладам обліку. Так, у 2004 р. обсяг реалізації питної води і послуг водовідведення населенню скоротився на 5,1%. Якщо припустити, що у плановому періоді фактична відпустка води і прийом стоків теж зменшиться порівняно із запланованою, яка врахована при формуванні діючих тарифах, на 5,1%, відповідно, зменшаться на цей же відсоток фактичні доходи. Різниця між плановими і фактичними доходами складатиме 1126,0 тис. грн.

Якщо за існуючою системою розрахунку тарифу різниця між плановими і фактичними доходами складає 1126,0 тис. грн., то при застосуванні двокомпонентного тарифу ця різниця зменшується до 657,5 тис. грн., що є одним з показників ефективності підприємства.

Наступним позитивним результатом застосування двокомпонентного тарифу є те, що для населення двокомпонентний тариф відповідає структурі витрат комунального підприємства, і тим самим, сприяє підвищенню його фінансової стійкості, а також є справедливим і відповідає інтересам споживачів, які вносять абонентну плату за доступ до мереж і плату по тарифу за той обсяг продукції, котрий реально ними споживається. Іншими словами, поряд з вирішенням економічних проблем підприємства враховано також соціальний фактор, пов'язаний з захистом інтересів споживачів при переході комунальних підприємств на режим беззбиткового функціонування, запобігання необґрунтова-

ному завищеному тарифів та надання споживачам послуг належної якості.

Таким чином, водопровідно-каналізаційне господарство за специфікою своєї діяльності відноситься до категорії природних монополістів, що ускладнює вирішення питання встановлення тарифів на водопостачання та водовідведення. Основними підходами до розрахунку тарифів у водопровідно-каналізаційному господарстві є метод “витрати плюс”, методи “заохочувального регулювання”. При цьому враховується міжнародний і національний досвід запровадження методів “заохочувального регулювання”.

Оптимальним підходом до розрахунку тарифів на послуги водопостачання та водовідведення є використання двокомпонентного тарифу на послуги підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Використання методики розрахунку двокомпонентного тарифу на послуги водопостачання та водовідведення на прикладі КП “Кременчукводоканал” припускає врахування наступних компонентів: T_n – постійна частина тарифу (*абонентна плата*); T_z – змінна частина тарифу (*плата за фактичне споживання води*). Ці показники адаптовані нами до специфіки роботи КП “Кременчукводоканал”.

Застосування методики двокомпонентного тарифу для КП “Кременчукводоканал” дозволяє покрити постійні витрати незалежно від обсягу реалізації та забезпечить фінансову стійкість підприємства, а також регулярне надходження грошових потоків.

1. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 30. – С.546-568.

2. Історія тарифної реформи в Україні. Аналітичний огляд № 2. Серпень. 2001р. – К: Падко / Агентство США з міжнародного розвитку, 2001. – 117с.

3. Про затвердження порядку формування тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення: Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 27.06.2001р. №139 // Офіційний вісник України. – №35. – С.358-376.

4. Ніколаєв В.П. Зміцнення фінансового стану комунальної галузі // Фінанси України. – 2003. – №6. – С.75-81.

5. Юр'єва Т.П. Удосконалення ціноутворення в житлово-комунальному господарстві // Коммунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.52. – К.: Техніка, 2004. – С.196-201.

6. Оніщук Г.І. Економіка житлово-комунального господарства: нові підходи у формуванні цінової і тарифної політики // Економіка України. – 2001. – №7. – С.22-27.

7. Димченко О.В. Реструктуризація системи збору платежів як одна з передумов фінансової стабільності в житлово-комунальній сфері // Коммунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.52. – К.: Техніка, 2004. – С.189-196.

8.Журба Н.М. Інвестиційне формування стратегії підприємств житлово-комунального господарства // Коммунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.61. – К.: Техніка, 2005. – С.24-27.

9.Гордеев-Гавриков В.К., Ермишина А.В. Двухкомпонентный тариф в водопроводно-канализационном хозяйстве // Жилищно-коммунальное хозяйство. – 2004. – №10. – С.30-34.

10.Jamasb T., Pollit M. Benchmarking and regulation of electricity transmission and distribution utilities: lessons from international experience. – 2000. – 30p.

11.Бабак А.В. Регулювання цін та тарифів суб'єктів природних монополій у житлово-комунальному комплексі // Інформаційний бюлетень Держжитлокомунгоспу. – 2004. – №11. – С. 21-27.

12.Про затвердження преїскуранту тарифів на послуги водопостачання та водовідведення: Рішення Кременчуцької міської ради Полтавської області №830. – Кременчук, 2003. – 2 с.

13.Про затвердження граничних тарифів комунальному підприємству “Кременчуководоканал” на послуги водопостачання та водовідведення для споживачів I та II групи: Рішення Кременчуцької міської ради Полтавської області №450. – Кременчук, 2005. – 1 с.

Отримано 07.09.2005

УДК 658.14/17

С.В.МІШИНА, канд. екон. наук

Харківський національний економічний університет

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Обґрунтовуються теоретичні засади логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств, який полягає у взаємопов'язаному розгляді етапів матеріалізації фінансових ресурсів в інші види ресурсів і застосовується у контексті системи бізнесу.

Фінансові ресурси підприємств є джерелом формування матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів, тому процес управління фінансовими ресурсами підприємств слід розглядати в комплексі з іншими видами ресурсів, що можливо лише за умови логістизації виробництва.

В Україні хоча періодично й виходять фахові видання з логістики, але вони більше відомі в наукових колах, ніж у “виробничих”, тобто проблема в тому, що ці видання майже не відомі на рівні підприємств. Крім того, якщо йдеться про доцільність застосування логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами, то має бути відповідним і розуміння самої економічної сутності логістики.

Більшість науковців зводять логістику до управління матеріальними потоками або в кращому випадку матеріальними та інформаційними.